

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Detectio Nvgarvm Lvtheri, Cvm Declaratione Veritatis
Catholicae, Et Confvtatione Dogmatvm Lvtheranorvm**

Bundere, Jan van den

Louanij, 1551

De coelibatu. cap. xxviiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35621

DE BONORVM

iustitiæ. Iste dicit omnia opera nostra etiam bona, peccata esse.

ORTHODOXVS Iustitias, non bona opera intelligit, sed legalia sacrificia, quæ non immunda æstimat Propheta ex sua natura, sed ex offerentium prauitate. Nam ibidem præmittitur: Ecce tu iratus es, peccauimus, & in ipsis fuimus, & saluabimur? quasi dicat, non. Rationem subnectit, Facti sumus vt immundi omnes, & quasi pannus menstruatæ iustitiæ nostræ .s. legalia sacrificia, quæ alioqui placerent, sicut placitum fuit sacrificium Abrahamæ, Aaron, vel Moyse: Sic abominatus est Dominus neomenias, sabbata, & calendas, & incensum, eodẽ teste, Quia iniqui sunt, inquit Dominus, cætus vestri. Nam victimæ impiorum abominabiles domino. Et vota iustorum placabilia. Immunda quoque sunt veteris legis sacrificia tempore reuelatæ gratiæ. Adueniente enim veritate cessare necesse est figurâ.

De cœlibatu. CAP. XXVIII.

PHILOMATHES Quemadmodum suasit Lutherus per monachum nihil aliud debere intelligi, quàm abnegatum christianum, apostatam à fide Christi, confœderatum diabolo & magum, ita & cœlibatû pro sua virili contemptibilem reddere conatus est. Nam in lib. de vita coniugali ita scribit

Est. 1.

Prov. 15.

bit, Citra omnem pudorem, necessaria est marisfœminæque commixtio non minus quàm cibus, potus somnus & alia naturæ opera. Et quæadmodũ vir nõ potest mutare sexum suũ, ita nec potest carere muliere. Non enim liberum est aut consilium, sed res necessaria & naturalis, vt omnem virũ oporteat habere mulierem, & omnem mulierem habere virum. Et hoc est magis necessarium quàm edere bibere dormire & c. Quam ob rem teneantur, sacerdotes, monachi & moniales, sua relinquere vota, nuptijsque operam dare, Præceptum enim domini est, Crescite & multiplicamini.

ORTHODOXVS O doctrinam Sardapaliam, brutã magis ac cynicam, quã illa, Dyogenis sententia, qua liberum fecit & citra pudorem viri vxorisq; cõgressum in publico. Nõne istud est Luthere pudicitie leges ac ve recundie iura temerare? Nõne id est iuuenes ac puellas procaciter in omne libidinũ genus puocare? ac impudicitie habenas laxare? Qui igitur Luthere viuere valuisti monachus carẽ vxore, dũ viueret patronus tu⁹ quẽ verebaris dux saxonie elector? cõlibẽ ne an libidini bus prostitutã, tum duxisti vitam? Nã eo vita functo, sacrilegas iniisti nuptias monachus cũ moniali. Nec te iustificat quod allegas scripture testimoniũ, Crescite & multiplicamini.

Hoc

DE COELIBATV.

Hoc non singulis hominibus nunc viuentibus mandatum est : Sed cùm genus humanum in paruo esset numero, tempore Adæ & Noë . Alioqui huius præcepti transgressores fuissent Ioannes Baptista & Euangelista . Et virgines sacratissimæ Agnes, Catherina, Cecilia, ac aliæ innumeræ .

2. Cor. 7. Temerariè scripsisset Paulus, de virginibus præceptum domini non habeo, consiliū autem do, tanquam misericordiam consequutus à domino. Solutus es ab vxore, noli querere vxorē &c. Et infra, Qui matrimonio iungit virginem suam bene facit . Et qui non iungit melius facit .

1. Cor. 7.
Luc. 9. Paulus suadet cœlibatum & virginitatem, & tu dicis Luthere necessariam viri mulierisque commixtionem . Vide mi Philomathes vtrius sententia magis arrideat, Pauli ne castissima, an Lutheri impudicissima, qui monachos & virgines Deo dicatos monet ad votorum transgressiones, & dare operam nuptijs, contra Pauli sententiam dicentis. In qua quisque vocatione vocatus est, in ipsa permaneat. Et Saluator ipse ait. Nemo mittens manum ad aratrū, & aspiciēs retro aptus est regno Dei. Quo ergo eos mittis quos monasterijs euocas, nihil reueritus labefactare, quod dñs voluit esse inuiolabile? Dicitur enim

in

in Deutero. Cùm votū voueris domino Deo *Deut. 23.*
 tuo non tardabis reddere, quia illud requirit
 dominus Deus tuus. Si moratus fueris re-
 putabitur tibi in peccatum. Quale ergo pec-
 catum, transgressio peccati, si mora peccatum
 estimatur & nō leue? Ruina homini est deuo *Prov. 20.*
 tare sanctos, & post vota retractare ait Salo.
 Et Moyſes. Si quis virorum vouerit, non
 faciet irritum votum suum, Si simplex pro-
 missum homini seruandum est magis quod
 Deo deuouimus. Liberum quidem fuerat
 vouere aut non vouere, necessarium autem
 tenere & non irritare, votum emissum red-
 dam inquit Psalmista vota mea, quæ distinxe-
 runt labia mea.

Constat ex his Sardanapalicū magis quàm
 christianū fuisse Lutherū, dum pro magno mi-
 raculo hoc habuit (ædito in illius facti lau-
 dem libello) quòd florentina quædam Lu-
 thero fermento infecta, carceri mancipata
 fugæ præsidium sibi adinuenit, & ad ipsum
 Lutherum periura, voti fracti rea, confugerit
 è monasterio Islebenensi, dum miris præco-
 nijs illum extulit sceleratissimum nebulo-
 nem, qui in die parascheues cæteris circa
 dominicæ passionis memoriam occupatis,
 nouem moniales Deo dicatas, è monasterio
 Nimi-

DE COELIBATV.

Nimicensi Vvittenbergam eduxit, quartum
 vnā Catherinam nomine ipse duxit vxorem,
 monachus monialē. Neque hoc illi sat erat,
 quin etiā niteretur Archiepiscopo Maguntino
 cardinali persuadere, vt sese nuptijs nouis
 & sacrilegis dederet. Et dignitatem episcopa-
 lem, in principatum secularem commutaret,
 prætendens ecclesiasticas functiones pugna-
 re cum gloria Dei. Vnde quæso dimanauere
 ecclesiasticæ functiones? Nonne à Christo,
 ab apostolis, & ab eorum discipulis? horum
 functiones si pugnent cum gloria Dei, assen-
 tio Lutherō. Sed non habet Lutherus quo
 hoc probet. Vt autem efficacius suaderet e-
 piscopo contrahere matrimonium, Iouiniani
 hæresim amplexans, matrimonium nedum
 æquare, verum & præferre virginitati cona-
 tus est, dicens statum matrimonialem spiritua-
lem esse non virginalem, contra Paulum di-
 centem. Volo vos omnes sine sollicitudine esse
 se, Qui sine vxore est, sollicitus est quæ domi-
 ni sunt, quomodo placeat Deo. Qui autem
 cum vxore est, sollicitus est quæ sunt mundi,
 quomodo placeat vxori, & diuisus est. Et
 mulier innupta & virgo cogitat quæ domini
 sunt, vt sit sancta corpore & spiritu. Quæ au-
 tem nupta est cogitat quæ sunt mundi, quo-
 modo placeat viro. Et infert. Qui matrimo-
 nio

1. Cor. 7.

nio iūgit virginem suam bene facit. Qui non iungit melius facit, hoc tractans Hieronymus in apologia contra Iovinianum, dicit. Vbi bonum & melius, ibi est boni & melioris nō vnum præmium. Et vbi non est vnum præmium, ibi vtique bona diuersa. Tantum igitur interest inter nuptias & virginitatē, quantum inter non peccare & benefacere, immo vt leuius dicam, quantum inter bonum & melius.

PHILOMATHES Non damnat Lutherus continentiam sed concinit Sapiēti, qui ait. Scio quia continens esse nō possum, nisi Deus dederit. Et hoc non abhorret à Saluatoris sententia, dicentis. Sunt eunuchi qui se castrauerunt propter regnum Dei, qui potest capere capiat. Ecce hoc donum Dei asserit Christus. Habet inquit Paulus vnusquisque proprium donum ex Deo. Qui itaque hoc munere à *1. corin. 7.* Deo non est donatus, vtatur matrimonij indulgentia. Melius est enim nubere quàm vri teste Paulo.

ORTHODOXVS Non est hoc infimum Dei beneficium, habere liberum arbitrium quo aut matrimonium, aut castitatem, amplecti possimus, si arrideat. Quam si voto confirmauerit, iam non erit liberum ab ea resiliere, & votum irritare.

L P H I-

DE COELIBATV.

Philip. 4. PHILOMATHES Atqui poterit esse quipiam continens si donum hoc non habeat à Deo? Omnia possum inquit Paulus in eo, qui me cōfortat Deus. Si autem non cōfortauerit quō viuā cōtinenter in tam fragili corpore?

ORTHODOXVS Succurat animo illud Saluatoris. Vbi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi sum in medio eorū.

Et si duo ex vobis cōsenserint super omnē terram, de omni re quācunque petierint, fiet illis à patre meo qui in caelis est. Et Iaco. ait. Si

Iaco. 1. quis indiget sapiētia, postulet eam à Deo, nihil hēsītās, & dabitur ei. Par ratio est de omni actu virtutis necessario. Sed obijcit fortē

tacitus. Peto atque oro sepe numero & nihil consequor. Respondit tibi Iacobus. Petitis & non accipitis, eo quòd malè petatis: Nam li-

bidinum irritamenta euitare sedulò non laboras. Periclitatur castitas in delitijs, teste Ber-

nardo, Cōmessationibus & ebrietatibus vacare vultis, Corpus affigere ieiunijs, abstinentijs, vigilijs, recusatis. Muliercularum con-

1. cor. 6. fortijs & confabulationibus, vltro vos ingeritis, occasionem delinquēdi fugere negligitis. Et dicitis continentie donum non habeo. Fugite inquit Paulus fornicationem, fugite li-

bidinis fomenta, delitias, inequales personas, loca suspecta, quemadmodum fecit castissimus

mus

mus Ioseph quę reliquit pallium in manu do- ^{Gene. 39.}
 minę suę, & fugit. Et paratū aderit diuinum
 adiutorium. Vultis vos esse circa ignem, & nō
 calefieri. Qui amat periculum peribit in illo, ^{Eccle. 3.}
 dicit Sapiens.

De abstinentia ciborum, & ieiunio.

CAP. XXIX.

PHILOMATHES Quid te commo-
 uit vt Lutherum, Veneris præconem &
 discipulum appelles ac epicureum? An
 adeo est in venerem & gastrimargiã pronus?
ORTHODOXVS Adeo vt vix aliqs ma-
 gis: hæc enim vitia sibi sunt vicina, vt poëta ait
 sine cęrere & baccho friget venus. Nam Hie-
 ro. teste, vt recitatur dist. 35. cap. venter. Ven-
 ter mero æstuans de facili spumat in libidinē.
 Et ex eodem. vt habetur dist. 44. ca. 1. venter
 & genitalia sibimetipsis vicina sunt, vt ex vi-
 cinitate membrorū, cōfœderatio intelligatur
 vitiorum. Sardanapalicus noster euangelista,
 omnem abstinentiam & omne ieiunium stu-
 det explodere & eradere studio quidem ven-
 tris, sed magis odio Ro. pōtificis, aut ecclesię
 certas abstinentias ab aliquibus cibus, & ieiunia
 rationabiliter instituentis. Nam in publica cō-
 cione Erfordię facta dominica quasi mō, con-
 tra mandatum imperiale quo prohibuit ne ve-
 niēs Vvormaciã in via prædicaret, ait. Vnus

L ij ędisti-